

15. 231

EEN VLEGEND BLAADJE.

GERIGT AAN

HH. PREDIKANTEN DER HERVORMDE KERK,

IN

NEDERLAND.

EN BIJZONDER AAN DEN WEL EERWAARDE HEER

J. H. GUNNING Jr.,

Predikant te 's Gravenhage.

MET DE VRAAG:

WAT MOET ER GEDAAN WORDEN?

ROTTERDAM,
KUIJPERS. & VAN DUIJL.
1864.

232

DE ALLEGENDE VERVAARDIGDE

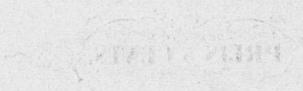
HET PREDIKANTEN DER HERVOORMDE KERK

NEDERLAND

J. H. G. N. J. G. W.

DE ALLEGENDE VERVAARDIGDE

WAT MOET ER GEDAAN WORDEN

Stoom-Snelpersdrukkerij. — KUIJPERS & VAN DUJN. — Rotterdam.

vermenen die er zoo wij op den predikstoel als op
catholischen gebiedt worden tot beschrijving van
het, die de Meester Theologie zijn toegestaan, die niet
gehooren aan een Opaandring van het vleesch noch aan
een lichaam.

WAT MOET ER GEDAAN WORDEN?

hoorden ontkennen, en dat wij in den beginne hieve-
tried terugkeeren van de zinnen, die aldus het gebied
onzer kindschheid aantasten, waarin wij onze heilighen
helften godaan, waarin wij onze kinderen hebben opge-
voed, waarin onze ouders gestorven zijn en waarin du-
zenden en duizenden ten grave zijn gedaald. Voorwaar!
er behoort nood toe, het kostte zelfoverwinning, om
anderaan den man in zijn voortgang tot ontkleding
der duisterteit en onwaarschijnlijkerheid die sinds onze

Deze eenvoudige vraag maar van groote beteekenis
in onze dagen, hebben wij gerigt aan HH. Predikanten
der Hervormde kerk in Nederland en in het bijzonder
aan den WelEerwaarde Heer J. H. GUNNING Jr. Pre-
dikant te 's Gravenhage.

Wat moet er gedaan worden? Deze vraag voldoende
beantwoord te zien, WelEerwaarde Heeren, is het vurig
verlangen van de leden der nog bestaande Hervormde
kerk, en het doel van dit geschrift.

Wij hebben WelEerwaarde Heer GUNNING, uw boekske,
get.: *Beginsel of Behoudszucht?* bevattende: *Rekenschap
van gevoelen, afgelegd in de Vergadering van den Kerke-
raad der Hervormde gemeente 's Gravenhage, op den 10
Mei 1864*, met aandacht gelezen, Wij hebben, deels
met verontwaardiging, deels met leedwezen, de bedrei-
gingen, de afkeurenswaardige geschriften hier en daar
ter onderteekening nedergelegd, gelezen, en de middelen

vernomen, die er zoo wel op den predikstoel als op catechisatiën gebezigd worden, tot beschuldiging van hen, die de Moderne Theologie zijn toegedaan, die niet gelooven aan eene Opstanding van het vleesch noch aan eene Hemelvaart.

Wij bekennen, dat wij met schrik die groote feiten hoorden ontkennen, en dat wij in den beginne huiverend terugdeinsden van de mannen, die aldus het geloof onzer kindschheid aantastten, waarin wij onze belijdenis hebben gedaan, waarin wij onze kinderen hebben opgevoed, waarin onze ouders gestorven zijn en waarin duizenden en duizenden ten grave zijn gedaald. Voorwaar! er behoorde moed toe, het kostte zelfoverwinning, om andermaal den man in zijn voortgang tot ontkleeding der duisterheden en onwaarschijnlijkheden die sinds onze jeugd op alle onze vragen onbeantwoord zijn gebleven, te hooren en te volgen en stuk voor stuk van de gordijn te zien afscheuren, die zulk een groot aantal jaren met al de zwaarmoedigheid van de middeleeuwen, verborgen hield, wat men niet durfde aanraken uit vrees voor vervolgingen, ban en verdoemenis, en nu voor ziende oogen te voorschijn treedt.

En toch, niettegenstaande wij het kinderlijk geloof ons zagen ontvallen, wij volgden den man meer en meer begeerig naar verdere ontwikkeling en mededeeling der vruchten van zijn onbeschrijfelijk diep onderzoek.

Ja, WelEerwaarde Heeren, wij bekennen, dat wij werden medegevoerd, niet door schoone woorden, niet door eene uitmuntende voordragt alleen, maar door aanwijzing der tegenstrijdigheden en tegen het gezond verstand aandruischende voorstellingen der grooté gebeurtenissen in de Evangelien.

Onder U, WelEerwaarde Heeren, zijn er die met luider stem van den predikstoel tegen hen, die aldus den Bijbel durven verklaren — wij moeten, helaas! zeggen, *liefdeloos* uitvaren, en hen beschuldigen dat zij God lasteren omdat zij JEZUS de eigenschappen, Hem door Zijne Apostelen toegekend, ontnemen.

Wij willen niet treden in de beoordeeling der waardij van beginselen, noch afkeuren omdat gij gehecht blijft aan dat wat in strijd is met de waarheid; dat ge u blindelings blijft vastklemmen aan wonderdaden, gebeurtenissen die door den beschrijver niet gezien en niet gehoord werden; wij willen niet afkeuren, dat gij ongaarne afstand doet van een gezag waarop de Hervormde Kerk gefundeerd is — neen, WelEerwaarde Heeren! dit is de bedoeling van ons schrijven aan U niet. — Want ook wij zijn geenszins nu reeds bereid, om afstand te doen van het geloof, waarin wij in onze jeugd onderwezen zijn.

Maar in welk een toestand zijn wij echter door de verscheuring van de zwarte gordijn gebragt? Die daad en de ontwikkeling van onzen geest, de invloed van den vooruitgang des tijds, doen ons stilstaan, tusschen *uw* beginsel WelEerwaarde Heeren! en die van de *Moderne Theologie*. Wij durven geen schrede noch ter linker, noch ter regter zijde doen, want wij kunnen toch van u niet meer aannemen, dat alles wat zoowel in het *O.* als in het *N.* verbond geschreven staat, onomstootelijke waarheid is, evenmin kunnen wij dadelijk reeds ons overgeven aan de leiding dier mannen, die ons wel wijzen op God als het Hoogste en Magtigste Wezen, maar JEZUS beschouwen wel als een navolgenswaardig mensch, door wiens voorbeeld en lessen wij tot den

Vader in den Hemel gebragt worden, maar Hem de Goddelijkheid ontnemen. Ziet WelEerwaarde Heeren! dat alles doet in ons gemoed twijfel ontstaan en heeft ons op de lippen gelegd:

Wat moet er gedaan worden?

Volgens ons eenvoudig en bescheiden oordeel, WelEerwaarde Heer GUNNING, mag uw beroep op het geweten van de WelEerwaarde Heeren ZAALBERG en HOEVERS goed gemeend en edel bedacht zijn, maar, indien deze Heeren al aan uw verzoek wilden toegeven en uit de gemeente waarin zij werkzaam zijn, wilden treden, zou dan het gevaar, dat het *kinderlijk geloof* bedreigt geweken zijn? Zouden *al* de moderne predikanten het voorbeeld van genoemde Heeren volgen? De overweging dezer vraag, doet al dadelijk in het oog springen, dat uwe maatregelen geheel onafdoende maatregelen zijn; want evenmin als gij den *Lawineval* zult stuiten kunt gij op *deze* wijze de ontwikkeling van den mensch ook op de leerstukken onzer godsdienstige instellingen stuiten. Evenmin als de in waarheid en met de waardigheid van den predikant overeenstemmende bedoeling van den Heer GUNNING, zullen de afkeurendswaardige middelen die in woorden en geschriften gebruikt worden en zoovele bewijzen van liefdeloosheid en onvermogen bevatten, baten.

Wat moet er gedaan worden?

Wij twijfelen er niet aan WelEerwaarde Heeren, dat gij zoowel als de Heer ZAALBERG, het vermogen bezit,

om , tengevolge van Godgeleerd onderzoek en wetenschap, te beslissen, wat in deze gewigtige zaak *Waarheid* of *Logen* zij. Zou het daarom niet kunnen leiden tot een zamen blijven tot een behoud der met eene schrikkelijke scheuring bedreigd wordende Kerk , indien gij u de moeite wildet geven om de Heeren moderne Theologanten te bestrijden, met die middelen die waarschijnlijk ook u ten dienste staan?

De Moderne Theologie — om slechts van dat ééne te spreken, wat het leven van JEZUS betreft — ontkent de opstanding en de Hemelvaart, waarom? omdat het een feit is in strijd met de wetenschap, en omdat in de verhalen dier groote gebeurtenis geene overeenstemming bestaat. Wij eerbiedigen gaarne ieders meening, maar hier , ten aanzien van zulk een voornaam deel van ons geloof en onze hoop op een zalig leven, hebben wij regt op waarheid, en die verlangen wij van u als onze leeraars, als onze onderwijzers. Wij verzoeken u, Wel-Eerwaarde Heeren, met al den eerbied u verschuldigd, met al den ernst die deze zaak eischt, treedt op als bestrijders van een ongelooft, dat de uitkomst van een opzettelijk onderzoek schijnt te zijn. Maar laat uwe bestrijding, niet slechts in de prediking bestaan. Uwe geestelijke wapenen beteekenen niets. Gij moet ons door degelijke bewijzen overtuigen, dat de moderne Theologanten logenpredikers zijn; de bronnen waaruit zij wetenschap geput hebben die zij thans ons verkondigen, zijn immers ook voor U beschikbaar? Maar bestaan die bronnen voor U niet, kunt gij de toespraken der moderne Theologanten niet met tegenbewijzen bestrijden en krachteloos maken? dan, wij aarzelen het te zeggen; zouden wij de overtuiging bekomen, dat wij van der jeugd af

238

aan zeer zijn misleid geworden, en wij voor waarheid hebben moeten beleiden wat in strijd met de waarheid is. De geest van den mensch is niet meer geschikt om te berusten in een geloof, dat alzoo slechts op kerkelijk gezag berust en zou moeten blijven bestaan en gehandhaafd worden; in een geloof dat in zich zelve al den schijn van onwaarschijnlijkheid heeft opgesloten.

En hiermede WelEerwaarde Heeren, eindigen wij ons schrijven aan U, en verwachten, dat er door U geene andere middelen zullen worden gebezigd, dan die, om door grondige tegenbewijzen onze vraag:

Wat moet er gedaan worden?

te beantwoorden.